

Bezpieczna ewakuacja osób niepełnosprawnych:

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

- 1) wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego - ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie
- 2) chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach. chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana
- 3) chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwoma rękami za uda
- 4) chwyt kołyskowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci
- 5) wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk i głowy
- 6) ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

Procedura reagowania na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego

Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie wielkiej liczby produktów gazowych w postaci wybuchu. Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

- 1) **Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów** - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu
- 2) **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji
- 3) **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
- 4) **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
- 5) **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
- 6) **Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji
- 7) **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina

i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową

8) **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły

9) **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, pedofilia, pornografia, prostytutka, picie alkoholu, wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.

Zagrożeniom w szkole zwykle towarzyszą poprzedzające je lub im towarzyszące widoczne symptomy zachowań uczniów, na podstawie których można je rozpoznać. Ofiary negatywnych działań w szkole zwykle skarżą się na bóle głowy czy brzucha lub na brak apetytu. Często pojawia się pośród nich niechęć do chodzenia do szkoły (wagary) lub całkowita absencja. W rodzinie pojawia się agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Uczniowie izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich wynikach w nauce. Nauczyciele i rodzice powinni zauważyć te zachowania i rozpocząć wyjaśnianie ich przyczyn. Należy pamiętać, że uczniowie na ogół ukrywają, iż stali się ofiarami czynów zabronionych, wstydzą się, nie chcą martwić nauczycieli/rodziców. Wreszcie przypisują sobie winę za to, co ich spotkało.

Rekomendacje dla nauczycieli:

1. Nie należy bagatelizować żadnego sygnału świadczącego o fakcie zaistnienia zagrożenia. Należy przeciwdziałać temu zjawisku na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
2. Należy dać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną.
3. Należy wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.
4. W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o skutkach i konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole jak i poza nią.
5. Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne, sprawiedliwe normy, przyjazny nadzór nad uczniami.
6. Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.
7. Należy budować relacje na autorytecie nauczyciela: nauczyciel powinien jasno określić zasady pracy i wymagania wobec uczniów, prowadzić lekcje w sposób zrozumiały, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.
8. Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
9. Niezbędna jest edukacja profilaktyczna jako jedna z form rozwiązywania problemów w szkole.
10. Wskazane jest prowadzenie rozmów, pogadanek i dyskusji z rodzicami/opiekunami prawnymi.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole

Cel procedury: zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w szkole na wypadek wystąpienia agresji fizycznej lub słownej ucznia wobec ucznia lub ucznia wobec nauczyciela/pracownika szkoły

Osoby odpowiedzialne za wdrożenie procedury: Procedura jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła w/w zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych działaniach decyduje dyrektor szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny. Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje dyrektor, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

Agresja fizyczna:

1. Należy niezwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
2. Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeżeli jest taka konieczność), pedagoga i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
3. W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
4. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
5. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.
6. Pedagog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
7. Pedagog powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,
8. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.

W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

Agresja słowna:

- Należy niezwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska
- Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga.
- Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy

- przeprowadzić osobno.
- Wychowawca (pedagog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
  - O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
  - Pedagog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,
  - W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.
  - Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprawianiem niebezpiecznych środków odurzających, w tym odurzenia spowodowanego alkoholem, narkotykami lub dopalaczami.

Osoby odpowiedzialne za wdrożenie procedury: dyrektor szkoły, pedagog szkolny

Podstawa uruchomienia procedury: Wystąpienie zagrożenia związanego z rozpowszechnianiem środków odurzających, w tym alkoholu, zdrowia ucznia związanego z zażyciem substancji odurzającej lub alkoholu, zdrowiem ucznia w wyniku wypadku w szkole.

Sposób postępowania:

W przypadku znalezienia podejrzanego W przypadku podejrzenia ucznia substancji odurzającej na terenie szkoły o posiadanie środków odurzających należy:

- zachować szczególne środki ostrożności
  - zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej innych uczniów lub ewentualnym zniszczeniem
  - powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję
  - jeśli to możliwe ustalić, do kogo może należeć znaleziona substancja
  - po przyjeździe Policji przekazać znalezioną substancję
  - odizolować ucznia od pozostałych uczniów
  - powiadomić pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, który to powiadamia Policję
  - zażądać od ucznia w obecności innej osoby dorosłej/pedagoga przekazania posiadanej substancji
  - zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka i kieszenie (**UWAGA:** nauczyciel nie może przeglądać plecaków/toreb/kieszeni – może to uczynić tylko Policja)
  - powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zaistniałej sytuacji oraz o obowiązujących w szkole procedurach postępowania w przypadku takiego zdarzenia
  - przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców/opiekunów prawnych rozmowę o złamaniu prawa szkolnego. W dalszej kolejności należy objąć uczniów działaniami profilaktycznymi wychowawczymi.
- W zaistniałej sytuacji wsparciem należy objąć również rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz wskazać im możliwości uzyskania pomocy.

W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem, narkotykami, rodziców dopalaczami

- powiadomić wychowawcę klasy, z chwilą rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie/na korytarzu
  - powiadomić pedagoga szkolnego
  - przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego oraz powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
  - wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
  - przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania
  - przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem
  - zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji
  - opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem oraz wdrożyć go. Na bieżąco monitorować i ewaluować jego efekty.
- szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję
  - powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania
  - szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia
  - szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem
  - w przypadku umieszczenia ucznia w Ośrodku Wychowawczym, szkoła współpracuje z nim
  - szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Cel procedury: Określenie sposobu postępowania na wypadek wystąpienia w szkole kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub wartościowych przedmiotów przez ucznia

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog/psycholog szkolny.

Sposób postępowania w przypadku:

Kradzieży lub wymuszenia przedmiotu znacznej wartości

Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie

- Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły
- Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły
- Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji
- Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. Może to zrobić tylko Policja

We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia

- Dyrektor szkoły lub pedagog wzywa rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadza rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców
- Należy powiadomić Policję.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia w szkole przypadku pedofilii

Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wynikającego z możliwości pojawienia się osób, psychicznie i fizycznie molestujących dzieci lub nakłaniających je do czynności seksualnych

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: dyrektor lub wicedyrektor szkoły, osoba wyznaczona w przypadku ich nieobecności

Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks Karny art. 197 §3; art. 200, art. 200a, art. 200b

Sposób postępowania: Procedura zakłada bezzwłoczne podjęcie działań w przypadku powzięcia w/w informacji celem powstrzymania zjawiska.

- Po stwierdzeniu zagrożenia w/w sytuacją należy powiadomić dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego.
- W przypadku potwierdzenia informacji o pojawiających się osobach obcych zaczepiających uczniów należy bezzwłocznie poinformować Komendę Miejską Policji, celem zwiększenia patroli w okolicach szkoły oraz rozpoznania sytuacji
- Dyrektor przekazuje informację o zagrożeniu pracownikom szkoły.
- Wychowawcy klas oraz pedagodzy szkolni podejmują wśród uczniów działania profilaktyczne celem wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazu informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie
- W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany należy w trybie pilnym powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz Policję, w celu czynności sprawdzających okoliczności zdarzenia, pozwalających na ustalenie sprawcy.
- Wychowawca klasy lub pedagog przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala okoliczności zdarzenia). Rozmowę przeprowadza się również z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia.
- Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia ustala działania z udziałem pedagoga szkolnego lub psychologa w celu zapewnienia opieki nad uczniem.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego ucznia w przypadku zagrożenia wynikającego z rozpowszechniania materiałów o charakterze pornograficznym.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor, a w przypadku ich nieobecności osoba przez nich upoważniona.

Sposób postępowania:

1. W przypadku uzyskania przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w szkole, Internecie należy bez zbędnej zwłoki zawiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W sytuacji, gdy uczeń przekazuje informacje o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne niezbędne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji dla ucznia (np. przemocy ze strony sprawców zdarzenia).
3. Dyrektor szkoły informuje o stwierdzonym zagrożeniu pracowników szkoły.
4. Wychowawcy klas i pedagog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów celem wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą rozpowszechnianie materiałów o treści pornograficznej oraz wskazują konsekwencje tego typu działań (w tym konsekwencje prawne).
5. Do szkoły zostają wezwani rodzice/opiekunowie prawni ucznia sprawcy, z którymi zostaje przeprowadzona rozmowa przez wychowawcę i/lub pedagoga szkolnego.

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole lub przypadków prostytucji w szkole bądź wśród uczniów

Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego ucznia w przypadku niepokojących zachowań seksualnych lub przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor, a w przypadku ich nieobecności osoba przez nich upoważniona.

Sposób postępowania:

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić wychowawcę i/lub pedagoga szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole. Będąc ich świadkiem ma obowiązek żądać od uczniów ich zaprzestania.

W przypadku informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących nosić znamiona prostytucji o tym fakcie nauczyciel/pracownik szkoły informuje dyrektora szkoły.

2. Jeśli uzyskane informacje o w/w zdarzeniach pochodzą od ucznia należy zapewnić mu anonimowość w celu jego ochrony przed ewentualnymi konsekwencjami ze strony sprawców.
3. W przypadku stwierdzenia, że uczeń/uczennica świadomie bądź nie dopuścił się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie bądź dopuszcza się niepokojących zachowań seksualnych się zostają o tym powiadomieni rodzice. Rozmowa wychowawcy i/lub pedagoga z uczniem przeprowadzana jest w obecności rodziców. Ustalony zostaje plan dalszego postępowania, obie strony zostają poinformowane o możliwych konsekwencjach. Zobowiązuje się rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. Jeśli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, bądź też zostały wykorzystane przez szkołę wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanego rezultatu, dyrektor szkoły informuje o sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję.
5. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, zgodnie z art. 304 § 2 kk dyrektor szkoły niezwłocznie informuje o tym fakcie Prokuraturę lub Policję.

Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole

Cel procedury: Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu w wypadku uczniowi należytą opiekę i właściwą pomoc.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor, a w przypadku ich nieobecności osoba przez nich upoważniona.

Za wypadek ucznia uznaje się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły.

Sposób działania:

Udzielanie pierwszej pomocy: Pracownik szkoły, który powziął informację o wypadku ucznia niezwłocznie udziela mu pierwszej pomocy, w tym dba o sprowadzenie fachowej pomocy medycznej – jeśli taka jest potrzebna. Jest to prawny obowiązek każdego pracownika.

W sytuacji wypadku ucznia podczas zajęć lekcyjnych, nauczyciel przerywa lekcję, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo pozostałym uczniom. O zdarzeniu należy powiadomić dyrektora szkoły.

Powiadamanie o zdarzeniu i zabezpieczenie miejsca zdarzenia: O każdym wypadku należy bezzwłocznie powiadomić rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego, pracownika odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę.

O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuraturę i kuratora oświaty. O wypadku do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się inspektora sanitarnego. Zawiadamia dyrektor szkoły lub pracownik przez niego upoważniony. Fakt ten zostaje odnotowany w zeszycie wypadków umieszczonej w Sekretariacie Szkoły.

W przypadku drobniejszych urazów po udzieleniu uczniowi pierwszej pomocy wraz z rodzicem podejmuje się decyzję o ewentualnej potrzebie wezwania pogotowia ratunkowego bądź wcześniejsze odebranie dziecka ze szkoły. Informacja o ustaleniach również zostaje odnotowana w zeszycie wypadków.

W każdym poważniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) należy wezwać pogotowie ratunkowe (w sytuacji zagrożenia życia nie jest wymagana zgoda rodzica na wezwanie pogotowia).

Jeżeli do zdarzenia doszło w wyniku niesprawności technicznej pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawiamy nienaruszone. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin przez zespół powypadkowy.

Jeżeli do wypadku doszło w czasie wyjścia, imprezy zorganizowanej poza szkołą wszystkie decyzje podejmuje kierownik wycieczki/opiekun i odpowiada za nie. Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona zabezpiecza miejsce wypadku do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy.

Ze zdarzenia sporządzany jest protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku. Z protokołem zaznajamiani są rodzice/opiekunowie prawni.

Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego

Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w sytuacji popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor, a w przypadku ich nieobecności osoba przez nich upoważniona.

Podstawa uruchomienia procedury: dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo albo wykroczenie określone w artykułach:

art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym

art. 51 – zakłócanie spokoju lub porządku publicznego

art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków

art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny

art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie

art. 122 – paserstwo, czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży

art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy

art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego

Sposób działania:

- Osoba będąca świadkiem/ dostrzegła zagrożenie jest zobowiązana do powiadomienia dyrektora szkoły.
- Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
- W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły należy go zatrzymać i przekazać dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę. O zdarzeniu zostają powiadomieni rodzice.
- Zawiadomiona o zdarzeniu zostaje również Policja w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Należy zabezpieczyć dowody bądź przedmioty pochodzące z przestępstwa w celu przekazania ich Policji.

Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego

Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego oraz udzielenie pomocy – ofierze czynu karalnego

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie: Dyrektor lub wicedyrektor, a w przypadku ich nieobecności osoba przez nich upoważniona.

Podstawa uruchomienia procedury: Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Sposób działania:

- Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy bądź zadbać o wezwanie lekarza, jeżeli jest taka konieczność. Powiadamia ona dyrektora szkoły o zdarzeniu.
- O zdarzeniu dyrektor lub osoba przez niego upoważniona powiadamia o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów ucznia – ofiary czynu karalnego.
- O zdarzeniu zostaje poinformowana Policja.
- Należy zadbać o wsparcie psychologiczne dla ofiary.

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z dostępem do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych

Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks karny, Statut szkoły

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (np. pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla dzieci i młodzieży, popularyzujące treści faszystowskie, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, itp.)

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

Reakcja szkoły jest uzależniona od czy 1. treści są bezpośrednio związane z uczniami szkoły oraz czy 2. treści nie mają związku z uczniami, ale wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami.

1. Należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej, znalezione w Internecie lub na komputerze dziecka – czynności te powinien wykonać rodzic/opiekun prawny (może skorzystać z pomocy przedstawiciela szkoły). Jeżeli treści można bezpośrednio powiązać z uczniami szkoły rozwiązanie problemu leży po stronie szkoły. W drugim przypadku należy rozważyć zgłoszenie na Policję.
2. W identyfikacji sprawców kluczowe są dowody. Jeżeli treści udostępnił jeden z uczniów, a pozostali je przesyłają kolejnym osobom konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców/opiekunów prawnych uczniów zaangażowanych w sprawę.
3. Dzieci – ofiary i świadków zdarzenia – należy otoczyć opieką psychologiczną – pedagogiczną. Rozmowy powinny być prowadzone w warunkach komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia. W trakcie rozmowy należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww treści. Należy bezwzględnie powiadomić rodziców/opiekunów prawnych i uzgodnić z nimi podejmowanie działania i formy wsparcia dziecka.
4. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy ustalić w jaki sposób nastąpił kontakt dziecka z nimi. Jeśli sam wyszukuje takich treści może to być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego.
5. Jeżeli informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.
6. W sytuacji gdy kontakt z treściami miał silne oddziaływanie na dziecko należy wraz z rodzicami/opiekunami prawnymi rozważyć objęcie dziecka specjalistyczną opieką psychologiczną.

Procedura reagowania na cyberprzemoc

Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks karny, Statut szkoły

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych (nękanie, straszenie, szantażowanie, publikowanie ośmieszających treści, kompromitujących zdjęć, informacji, podszywanie się pod kogoś, itp.).

Sposób postępowania:

1. Jeżeli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy podejmując działanie należy przede wszystkim okazać jej wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Rozmowę należy prowadzić w bezpiecznym miejscu, zapewniającym ofierze intymność.
2. Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara prosimy, by opisała sytuację, również zachowując przy tym jej podmiotowość i poszanowanie uczuć.

W każdym przypadku zgłoszenia należy ustalić okoliczności i charakter zdarzenia, dokonując oceny czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy czy jest niefortunnym żartem.

3. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy – np. zrobić kopię materiałów, zapisać datę i czas ich otrzymania, dane nadawcy, itp.
4. Identyfikacja sprawcy często dokonuje się w trakcie zbierania dowodów oraz prowadzonych rozmów. Jeśli jednak jest to niemożliwe należy rozważyć zgłoszenie sprawy na Policję. Bezwzględnie zgłaszamy na Policję rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18r.ż.
5. Jeśli sprawca jest określony pedagog szkolny przeprowadza z nim rozmowy w celu poznania oceny sytuacji przez sprawcę oraz ewentualnego rozwiązania konfliktu. Wobec sprawcy stosuje się konsekwencje zgodnie ze Statutem szkoły.
6. Konieczne jest zapewnienie wsparcia i opieki ofierze, w tym zapewnienie go, że szkoła podejmuje działania w jego sprawie. W tą pomoc należy włączyć również rodziców/opiekunów prawnych.
7. Należy również zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza, jeśli to oni ujawnili cyberprzemoc.
8. Rozwiązanie problemu cyberprzemocy powinno zostać rozwiązane na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Jeśli jednak szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a ich stosowanie nie przynosi oczekiwanego rezultatu, należy powiadomić Policję. Wyjątek stanowią sytuacje, w których zostało naruszone prawo – wówczas sprawa powinna być od razu zgłoszona (groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich).

Procedura dotycząca naruszenia prywatności (wykorzystania danych osobowych lub wizerunku ucznia lub pracownika szkoły)

Podstawa prawna uruchomienia procedury: Kodeks karny art. 190a par.2

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: naruszenie prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku.

Sposób postępowania:

1. Gdy sprawcą jest uczeń rodzice/opiekunowie prawni powinni poinformować o sytuacji dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego lub wychowawcę. Jeśli sprawcą jest osoba dorosła kontaktują się oni bezpośrednio z Policją, o czym informują szkołę.
2. Należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania w formie elektronicznej. Równoległe należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. hasła i loginy, kody dostępu do portali internetowych, aby uniemożliwić kontynuację procederu.
3. W przypadku gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnienie przesłanki, że sprawca zamierzał wyrządzić tym krzywdę ofierze należy przekazać sprawę Policji. W przypadku sprawcy znanego, ale nie działającego z zamiarem wyrządzenia krzywdy należy dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo – edukacyjnych.
4. Jeżeli sprawcą jest uczeń szkoły należy podjąć wobec niego działania wychowawcze (w porozumieniu z rodzicami), których celem jest uświadomienie nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów tych działań powinny być przeprosiny osoby poszkodowanej. Działania wychowawcze podejmuje się niezależnie od tego, czy sprawa została zgłoszona na Policję czy też nie.

Decyzja o powiadomieniu Policji podejmowana przez dyrektora szkoły powinna brać pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu, opinię pedagoga i wychowawcy ucznia.

5. Ofiarom incydentu należy zapewnić – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – opiekę psychologiczno-pedagogiczną oraz powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy. Jeżeli kradzież tożsamości bądź naruszenie wizerunku ofiary znane jest tylko jej i rodzicom, szkoła powinna zapewnić poufność działań, tak by informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

Jeżeli zaś kradzież tożsamości lub naruszenie dobrego wizerunku ofiary znane jest szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszenia wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz rozszerzenia czynów - tzw. penealizacji.

6. Gdy naruszenie dobrego wizerunku lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni powiadomić Policję.
7. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, w porozumieniu z rodzicami i za ich zgodą, można skierować ucznia do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

Procedura reagowania w sytuacji zagrożenia zdrowia dziecka w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu

Podstawa prawna uruchomienia procedury: Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: Nadmierne korzystanie z zasobów Internetu, gier komputerowych i portali społecznościowych.

Sposób działania:

1. W przypadku zgłoszenia przez rodzica/opiekuna prawnego informacji o nadmiernych korzystaniu z Internetu należy określić konieczność podejmowania wobec ucznia działań pomocowych – np. czy zachodzi konieczność skierowania ucznia we współpracy i za zgodą rodzica – na terapię bądź konsultację psychologiczną.

Również nauczycieli powinni zgłaszać informację o uczniach nadmiernie korzystających z zasobów Internetu.

2. Po ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, które poczyniło korzystanie z Internetu należy we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi ustalić odpowiednią ścieżkę rozwiązania problemu – tylko w szkole bądź z pomocą osób lub instytucji zewnętrznych. Wsparciem należy otoczyć również rodzinę ucznia.
3. Osoba nadmiernie korzystająca z Internetu powinna zostać objęta zindywidualizowaną opieką przez pedagoga szkolnego.

O sytuacji ucznia powinni zostać poinformowani wszyscy uczący i oceniający go nauczyciele. O fakcie muszą być także powiadomieni rodzice (jeśli nie wiedzą o problemie). Należy ustalić jednolity system wsparcia dziecka.

4. Warto także zwrócić uwagę pozostałych uczniów na negatywne skutki nadmiernego korzystania z Internetu.
5. W przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia od Internetu należy skierować ucznia do placówki specjalistycznej zajmującej się terapią z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.